

Izšaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Gredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 61.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
budi. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razgasi, poslano ter no-
lice isti prostor K 20.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Francišanska ulica št. 61.
Učiteljska tiskarna.

Izid glasovanja bo objavljen v petek.

Borovlje, 11. Danes dopoldne se je v Borovljah začel skrutinij, do-
čim se je v Rožku, Velikovu in Piliberku pričelo štetje že sinoči in se
je danes nadaljevalo. V glasovalnem okraju Borovlje so dopoldne pre-
steli samo eno občino, namreč Medgorje. Izid še ni znan. Predsednik
okrajne plebiscitne komisije v Borovljah je izjavil, da izida ni pričako-
vati pred petkom, ker gre štetje zelo počasi. Isto je v drugih glasovalnih
krajih. Udeležba pri glasovanju je bila nad vse pričakovanje velika.
Vidi se, da sta obe stranki napeli vse sile, da izvojujeta zmago. V neka-
terih krajih so glasovali do zadnje vse v glasovalni imenik vpisane
osebe. Na obeh straneh je kurirska služba funkcionirala izborna. Nemci
so imeli na razpolago ogromno število avtomobilov, ki so neprestano
švigali med jugom in severom. Pa tudi naša prevozna sredstva in naše
zveze so se bodro obnesle. Sklep ententne komisije, da bo v soboto in
nedeljo cona A zaprta, je bil iluzoren, ker se Nemci za to prepoved niso
brigali in so nemoteno v celih gručah prestopali bivšo demarkacijsko
črto. Nemške tolpe so posebno arogantno nastopale ob Vrbskem jezeru
in južno od Celovca. Tam so naši zajeli cele skupine po 100 oseb in še
več, pobrali jim razno orožje, kajti nihče ni bil neoborožen. Zaprli so
jih deloma po kletih in skednjih itd., pozneje so jih zopet izpustili, ali pa
so jih odvedli do bivše demarkacijske črte, kjer so jih izročili ententnim
častnikom, ki so jih oddali v cono B nazaj. Orožje je bilo vsake vrste:
samokres, boksarji, takozvani „Totschlägeri“, z žebli okovane palice,
dolgi noži itd. Skrivali so se v lišah, kletih, gozdih, na samotnih potih
itd. in neprestano izživali naše ljudi, ki so večinoma ostali hladni. Sinoči
in danes se vračajo Nemci v avtomobilih ali peš. Ponoči so se ponekod
zbirale gručice „Volkswehrovcev“ in drugih nemških razgrajčev, ki pa
so se kmalu razpršile, ko so videle, da Slovenci ne reagirajo na njihovo
izzivanje. Naše ljudstvo zelo nestrpno pričakuje izida skrutinija, toda
pred petkom ga ni pričakovati. Zaupanje našega naroda v zmago je
trdno in neomahljivo. Ldu.

Mezdno gibanje zagrebških privatnih nameščencev.

Zagreb, 11. Včeraj ob desetih so zborovali privatni nameščenci. Se-
stavili so spomenico, ki jo izroče jutri delodajalcu. Stavili so jim 14
dnevni rok za odgovor. Nameščenci zahtevajo, da se jim zvišajo plače,
in sicer v mestu Zagrebu od 60 do 90 % (sorazmerno z višino plače), za
nameščence na deželi pa 50 do 80 %. Poleg tega zahtevajo še nabavne
prispevke za nabavo najnujnejših potrebščin za zimo.

Rusko-poljski sporazum podpisan.

Moskva, 11. (Brezlično). Dne 9. t. m. je bil v Rigi podpisan spora-
zum, v katerem se obvezujeta obe stranki, da takoj, ko bo podpisano
premirje, začneta s pogajanjmi za končnoveljavni mir.

NASILJE VOLKSWEHROVCEV.

Hodiše, 11. Danes ob tričetrt na
8. zvečer je približno 15 Volksweh-
rovcev napadlo brata učitelja Biten-
ca v Hodišah. Ranjen je s samokre-
som v glavo. Napad se je izvršil na
cesti. približno 50 korakov od žup-
nišča. Napadalcu so zbežali v gozd.
Orožništvo jih zasleduje.

FINANČNI MINISTER VZTRAJA.

Zagreb, 11. »Jutarnji List« javlja
iz Beograda: V finančnem minist-
stvu je bila včeraj konferenca, na
kateri se je razpravljalo o promet-
nem davku in trošarini. Udeležili so
se je poleg finančnega ministra še
razni zastopniki zainteresiranih kro-
gov. V štiri ure dolgi debati so se vsi
govorniki izjavili proti davku na pro-
met in trošarino. Finančni minister
ni pristal na to, da se ukine ta davek.

PROMET Z USNIEM IN VOLNO JE PROST.

Zagreb, 11. »Jutarnji List« javlja
iz Beograda, da se je dosevel na kon-
ferenci med zastopniki vlade in vojni-
nega ministarstva in med tovarnari
usnja in volne sporazum glede ukli-
njenja naredbe o prepovedi svobod-
nega prometa usnja in volne. Promet
z usniem in volno je zopet prost.

PRAVILA ZA VOJNO ODŠKOD- NINO IZDELANA.

Belgrad, 10. (ZNU.) Komisija za
izdelanje pravil za vojno odškod-
nino je dovršila svoje delo in je od-
dala ves elaborat pravosodnemu
ministru v preložit. Ta pravila do-
polnjujejo uredbo glede vojne od-
škodnine. Nova je v njih določba ob-
veznosti okrajnih sodišč v tem

vprašanju. Ko bo pravosodno mini-
strstvo odobrilo ta pravila, se bo v
ministrstvu za socijalno politiko se-
stala konferenca, v kateri se bo raz-
pravljalo o odredbah, ki se tičejo
tega ministrstva. Šele potem bodo
pravila veljavna.

BATINANJE NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 11. Listi javljajo, da
se je včeraj vršila konferenca držav-
nega pravdnikstva. Na zborovanju je
naznanil višji državni pravdnik Varv,
da se bo za delikte, ki so bili izvrše-
ni od 29. septembra dalje uporablie-
vala kazen z batinami. Ta kazen se
bo uporabljala zoper tatove zoper one,
ki skrivajo ukradenko blago, zoper
oderuhe in verižnike. kakor tudi za
vse one, ki golufajo ali ropajo ter pri
tem zlorabljajo civilno ali vojaško
oblast.

ENTENTA ZAHTEVA OD BOL- GARSKE IZROČITEV FERDI- NANDA.

Belgrad, 10. okt. (ZNU.) »Politi-
tika« poroča iz Sofije: Ententni za-
stopniki so izročili bolgarski vladi
noto, kjer se zahteva izročitev 507
vojaških in civilnih oseb, med nji-
mi tudi izročitev kralja Ferdinanda,
Radoslavova, (ki se nahaja v Nem-
čiji) in generalisima Žekova. Vlada,
ki še ni objavila te liste, je odgo-
vorila na to noto, da je mnogo v
tej listini imenovanih oseb že soje-
nih in obsojenih in da so nekatere
celo obsojene na smrt, kakor n. pr.
major Kulčin. Vlada je pripravljena,
postaviti tudi druge pred sodbo. —
Očitno je, da se hooe bolgarska vla-
da okoristiti z nemškimi praecedent-
tom, da bi se izognila obveznosti,
katere je prevzela po mirovni po-
godbi.

Nemiri na Hrvatskem.

II.

Parlamentarna debata o žalostnih
dogodkih na Hrvatskem se je na-
daljevala še v petek in končala v so-
boto dopoldne z običajnim rezulta-
tom: nai se vzpostavi parlamentarna
komisija, ki bo vse te dogodke pre-
iskala in krivce kaznovala. Takih
»parlamentarnih komisij« je skle-
nili že lepo število, a naivnejši
obiskovalci parlamenta se ne spo-
minjajo, da bi bile vse skupaj dovr-
šile le eno preiskavico — vse so za-
snale in tako bo zasnala tudi ta. Če
se bo snloh kdaj izhrala in sestala.
Gospodje lopovi lahko mirno nado-
lujejo svoje nosle!

V petek sta govorila dva poslan-
ca, ki sta celo debato dvignila na do-
slej nenoznano višino v našem pa-
rlamentu: Jovo Banianin poslanec
izven strank in na demokrat dr. Du-
šan Ponovič, znan kot sliaten deba-
ter še izza Friedingovega procesa
na Dunaju. Jovo Banianin je silno
trdo priel ministrskega predsednika
Vesniča, zakaj da je on v svojem pr-
vem odgovoru na interpelacijo sodr.
Bukševa tako zelo podčrtaeval plem-
ensko nasprotje med Srbi in Hrvati
kot glavni vzrok nemirów. in to v
času ko vsi nasi sosede komat ča-
kajo da vloze tu ali tam kakšno mrim
vrlo dobro došlo besedo o plemens-
skih razlikah. Sedaj so to slišali z nai-
verodostojnejšega mesta iz ust go-
sponda predsednika vlade samega
baš neposredno pred plebiscitom in
pred njezanitv z Italijo! Vesnič je bil
odvoden v veliki zadreg, hotel je
takoj odgovoriti a ni mogel. češ
da ne rade očal, da bi mogel naiti
tisto mesto v svojem govoru, zara-
di katerega je napadel Banianin!
Toliko slavična diplomatska spret-
nost g. Vesniča se je pod težkimi
udarci Banianinovih argumentov na
fako neslaven način slajno polomila!

Jako zanimiva so bila izjava
g. Banianina glede aretacije vseh
možnih strank med kmeti, da bi ih
na bodočih volitvah pridobile zase.
Z ostro satiro je Banianin razkrinkal
vse demagogične fraze, katerih se
stranka poslužuje v svojo avita-
cijo — škoda, da Banianin ne zna
slovenski ker bi bil sicer tudi s slo-
venskega polja lahko poklonit po-
slušalcem leno dišeč šopek najbolj
izbranih demagoških eveh.

Govor g. Banianina o demagogiji
med kmeti je izzval v kuluarjih ži-
vahnje komentarije. Mnogi so odločno
obsojali postopanje meščanskih
strank z ozirom na kmete. češ: le za-
nesite med kmete stanovsko zavest.
med tiste kmete, ki so bili do danes
najboljša onpa vaša — ampak videli
boste kmalu, da se bo ta stanovska
zavest razvila kmalu v razredno za-
vest, ker bodo kmečki delavci kma-
lu videli, da so tudi oni prav za prav
le delavci in ne veliki kmetie in vele
posestniki in da so njihovi interesi
zelo različni — dobro, le delate tako
dalje, na hote kmalu doživeli svoje!
Kmetie ali razumete?!

Govor poslanca dr. Ponoviča je
imel zopet ves drugačen značaj. On
ni govoril mnogo o predmetu samem,
ampak je krenil na splošno politično
nole: vsal se je, kakor v prvem
članku že omenjeno, debata o inter-

pelaciji razvila pravznanrav v splošno-
politično debato. Dr. Ponovič je
govoril v prvi vrsti o narodnem ie-
dinstvu, kar je za radikalce in hr-
vaške zaedničarje iako kočljiv pred-
met. Zato so skušali govornika moti-
ti eni in drugi z umestnimi in neu-
mestnimi medklci a dobili so svoje
plačilo v tako ostro-elegantni obliki,
kakor more odgovarjati le tako pri-
znan sliaten odvetnik kot je dr. Po-
novič. Poštni minister dr. Drinković
je imel naravnost slajno smolo, in v
bodoče bo gotovo rale miroval nezo
delaj medklce. Na adresu tistih, pa,
katerim je le »Velika Srbija« vse,
dobra uprava na nič je povedal dr.
Ponovič kot Srb nekaj tako gorkih,
da je splošno misel, da se je vsled
njegovega govora položai znatno
razčistil.

V soboto je govoril kot prvi sodr.
Korač. Njegov govor je bil miren,
stvaren. Držal se je strogo svojega
predmeta. Kot najvažnejši vzrok
onih nemirów smatra on slabo upra-
vo. Plemenska in verska nasprotja
nimaio s temi dogodki v bistvu ni-
česar opraviti, to so sekundarni
vzroki, če so sploh. Govornik opo-
zarja na važno deistvo, da narod v
novih krajih nove države še ne
smatra kot svoje, za katero je treba
pozitivno delati, ampak narod je
tam vaen še preveč na destruktivno
delo, kakor je to bilo, pod avstro-
verskim režimom. Tudi mnogoste-
vilni vojni uetniki iz Rusije niso pri-
nesli s seboj ustvarilačnega duha.
Govorec o vojski in nepravilnem po-
stopanju posameznih njenih organov
polemizira z Vesničem, ker to še ni
nikak napad na vojsko kot državno
institucijo, če se podvrže strogi, a
pravični kritiki postopanje posamez-
nih vojnih organov. V današnji vojni
organizaciji vidi govornik še mnogo
preveč militarizma, ki skuša kakor
govsod, tako tudi pri nas, dobiti v
svoje roke kontrolo nad civilnimi
oblastmi, namesto da se smatra le
kot izvršni instrument njihov. To je
nedorostno in v demokratski državi
nemogoče in proti takim poskusom
visokih vojaških krogov je potreben
naodločnejši odpor, proti kateremu
se ne bo dalo nič opraviti s frazami
a la vojska je nedotakljiva! Vojska
ne stoji izven zakona, ampak mu mo-
ra biti ravno tako pokorna in posluš-
na kakor vsak drugi.

Nato je govoril sodrug Korač o
nameravanih revizicijah koč in volne,
katero je ostro obsodil: generalni in
majori imajo druge posle kakor da
vodijo fabrike in kupaiteio s čevli in
volno! Veliko senzaciio je vzbudila
govornikova trditve, da pripravlja
vojaška oblast posebne delavske ba-
talione, ki naj stopijo na mesto de-
lavcev v slučajih štrajkov. To izgle-
da na nekih pripravih za namera-
vani zakon o »redu in radu« ki bo
iako prirozen za delavce, kakor vse
kaže! Samo če bo slo!

Od sodruha Korača predloženega
dnevneva reda zbornica seveda ni
mogla sprejeti. Da so gospodje govo-
rili proti vladi — da, to še gre; am-
pak ostati dosleden in tudi glasovati
skladno z govorieniem, in to sedaj
tik pred volitvami — iok!

Konec „samostojne“ kmetijske stranke?

Te dni smo brali v ljublianskem
»Jutru«, da je takozvana »samosto-
jna« kmetijska stranka napravila kleri-
kalni in liberalni stranki »ponudbo«,
ki je prav čudna. »Samostojna kmet-
ska stranka« pravi namreč, da ne
reflektira na takozvane »kvalificira-
ne« poslance (vsaki četrti!) ampak
je pripravljena te mandate prepusti-
ti liberalni in klerikalni stranki, ako
ti dve prenesite ostale mandate na
deželi (to je vse razven ljublianskih
štirih) noi

Velika hinavščina je to pisanje!
»Samostojni« kmetie se hočeio »ue-
diniti« z liberalci in si misliio to reč
tako: Klerikalci bodo ta naš predlog
odklonili, ker drugače ne moreio: li-
beralci ga bodo na radi sprejeli! Mi
bomo potem kandidirali povsod
(razven v ljublianskem voltnem
okraju) in bomo vzeli na svoje listo
tudi gospodje liberalce kot »kvalifi-
cirane« kandidate. Tako bomo doži-
veli, da bodo gospodje liberalci (dr.

Žerjav in tovariši) izvoljeni z glasovi
»samostojnih« kmetov.

Tu je dokaz, da »samostojni«
kmetie niso prav nič »samostojni«,
ampak so zgoli podružnica liberal-
ne stranke. To sodruzi in zaupniki
naši največje ljudstvo na kmetih! Za-
to proč s »samostojnimi« sleparijami
in vsi v kmetijsko-delavsko zvezo,
ki je res edina zastopnica ubogega
ljudstva na kmetih. Ki edina je za
socijalno pravičnost, ki edina je res-
nično profuderikalna in ima republi-
kanski program!

»Samostojne« kmetijske stranke ni
več! To so zgoli stari liberalci! Zato
bo ljudstvo volilo socijalno demo-
kratično stranko!

Sodr. E. Kristan na Jesenicah in v Tržiču.

Nevednost in demagogija komuni-
stov razkrinkana

V petek dne 8. t. m. je prinesel
odbor jeseniške politične organizaci-
je JSDS sestanek somišljenikov, na
katerem je poročal s. E. Kristan o
volitvah v konstituanto. V enoinpol-
urnemu govoru je obrazložil položai,
v katerem se delavstvo nahaa, opo-
zarjal na važnost volitev v konstitu-
anto, ki ima nalogo dati mladi drža-
vi temeljni zakon (ustavo). Natančno
je razložil pojem socijalne revolucije
ki jo je označil kot razdobje med po-
lomom kapitalizma ter ustvaritvijo
socijalističnega družabnega reda.
Lahko razumljivo je vse to polajnil
na primer na dragini, kot na neiz-
ogibni posledici produktivne za profit,
ter dokazal, da se to vračanje v ka-
pitalističnem družabnem redu sploh
ne da rešiti: moreče je dragino
ublažiti, odpraviti se bo dala le z
zlomom kapitalizma. Navzoči so so-
druha E. Kristana ves čas napeto
poslušali in mu v znamenju razume-
vanja večkrat pritrdjevali. Na sesta-
nek je bilo vablenih okolo 200 so-
mishlenikov, ki poznajo sodr. E. Kri-
stana še izpredvojne dobe, in ki so
želeli po dolgem času slišati zopet
enkrat predbojevnika socijalistične
misli. Na sestanek so na prihi tudi
»komunisti«, ki so obliubovali da
se bodo dostojno vedli, niso pa tudi to
pot ne, kakor nikdar, izpolnili dane
obljube.

Po govoru s. Kristana se je ogla-
sil k besedi g. Košir z Jesenic, ki je
v svojem govoru ponovil to, kar je
prej sodr. E. Kristan govoril, na
koncu svojih izjavianj je pa prote-
stiral proti zadržanju naše stranke k
vračanju koroškega plebiscita, ter
kazal na Rusijo, ki je »izvedla« soci-
jalno revolucijo. Somishleniki, katerih
je princial večje število s seboj, so
mu pritrdjevali, tako da je imel »na-
zovalec« utisk, kakor da so imeli prei
izkušnio. Ko je g. Košir končal svoj
govor je noval navzoče, nai dvora-
no zauste, kar so nekateri res ho-
teli storiti, a ko so komunisti videli,
kako malo ih odhaja, so se še ti vr-
nili.

Odgovor, kakršnega je g. Košir
dobil, je presenetil ne samo komuni-
stične statiste, temveč tudi njihove
»voditelje«. Osobito ih je zabolala
E. Kristanova konstatacija, da so o
razmerah v Rusiji slabo, oziroma
sploh nepoučeni. Citali o razmerah
v Rusiji niso ničesar niti tega, kar
sta Lenin in Trockij sama pisala. Iz
smehnih medklcev s katerimi so
skušali komunisti svoje neznanje na
demagoški način zabrisati, so le do-
kazali svoje popolno politično neiz-
šolanost.

Navzoči soc. demokratie so bili
nad obnašanjem teh katoliških komu-
nistov zelo razarieni. Tudi pamet-
nejši komunisti so zmalovali z glava-
mi. Socijalistična organizacija je pa s
tem sestankom pridobila mnogo mo-
ralne moči, ker je jasno izprevidela
neresnost teh »komunistov«. O.

Velikasten shod tržiškega delavstva.

V nedeljo dne 10. t. m. se je vršil v Trzinu javen ljudski shod, na katerem je poročal s. Ebin Kristan. Zborovalci, ki jih je bilo nad 400, so izvažanjem sodr. E. Kristana pazno sledili, ki je v svojem stvarnem govoru predložil stališče naše stranke h konstituenti. Delavstvo mora skrbeti, da bo že v ustavi zaimčena ljudstvu naša demokracija. Vsi tisti, ki trde, da je vraščanje forme države že odločeno, so v zmoti, kajti le ljudstvo samo ima z glasovnico v roki odločiti ali bo ta država

republika ali monarhija.

Država, ki naj bo zgrajena na naših svobodnih ljudstvu, kakor to zahteva soc. demokracija, pod nobenim pogojem ne more biti monarhistična vladna. Mnogo se govori tudi o vraščanju državne uravne, ki naj bo

centralistična ali avtonomna.

Soc. demokracije nismo niti za tesni centralizem niti za kak senaristični federalizem. Zadeve so, ki se ne dajo drugače uravilati kakor z ene točke, na primer železnice. V slošnem bi se na dalo postaviti mejo med centralizmom in federalizmom s tem, da bi centralni parlament izdelal okvirne zakone, dočim bi se ti v posameznih pokrajinah prilagodili razmeram.

Govorniku je razmotrival nadalje vraščanje razvoja industrije, ter kazal na pogoje, ki se bodo morali odpraviti.

Zmote, ki so začle v delavske vrste, treba odpraviti, važni sedanji čas delavstva ne sme naiti razkosnati. Nadalje izvažal o potrebi vzgoje, o šolskem vraščanju, ki je pereče: treba ga urediti tako, da bodo znanjci z vzgojo dobili zmisel za napredek.

Govorniku so navzoči ves čas navdušeno pritrdili. Shod je pokazal, da tržiško delavstvo koraka po pravi poti, ki ga ima privedi do boljših časov.

Shod so zaključili pevci s krasno pesmijo o delu.

Politične vesti.

+ Državni odbor je dovršil svoje delo za določitev volilnih odborov v stari Srbiji. Sedaj se bodo določili predsedniki odborov v Bosni in Hercegovini.

+ Samouprava Celovca. Na seji ministrskega sveta se je sklepalo glede cone B na Koroskem, kjer se bo vršil plebiscit 31. t. m. Celovec in druge občine bi dobile samoupravo; dosedanjim uradnikom bi se sprejeli v našo službo. Vrhutega bi se dala solam avtonomija. Prebivalstvu bi se dala znatne finančne in gospodarske olajšave.

Jugoslovanska muslimanska organizacija, katere glavno glasilo v Bosni je »Pravda«, v Macedoniji pa »Hak«, bo pri volitvah za konstituentno nastopila enotno. Muslimani v Črni gori se bodo tej organizaciji priključili.

+ Francoski novinar o položaju v ladarskem vraščanju. — Dopolni »Tempsa« brzojavila iz Rima nastopno: Radi ponovnih direktnih pozvalani, ki naj bi se pričela radi ladarskega vraščanja, se sedaj razpravlja tukaj o možnosti sporazuma med obema kraljevinama. Tukajšnje javno mnenje odklanja a priori vsako razpravo o Wilsonovi črti, ker bi priznala kraljev. Srbov. Hrvatov in Slovencev mejo, oddaljeno le 20 km od Trsta, kar bi pomenilo da bi v morebitnem konfliktu prišlo mesto pod oreni sovražnih tonov. Resnica je, da le Nitrihu uspelo pridobiti

Lloyd Georgeja za popravek te črte, vendar na je ta popravek nezadovoljiv v stratežnem smislu. Kakor se doznava, se bodo vršila pozvalani v Italiji, bržkone v Benetkah okoli 15. t. m. ter ne bodo trajala dolgo časa. Prekinila bi se le, ako bi nastale nepremostljive zapreke v mišljenju posameznih delegatov. Zdi se da je g. Volpi, ki je leta 1911. sklenil mir s Turčijo in potinjal za žilo tudi v Beogradu, videl povolno razpoloženje, ki vlada v beneških vladnih krogih. Takoj zatem je imel razgovor z ministrom Sforzo, ki je po razgovoru posetil Giorittia. Težkoče pri pozvalanih bo tvorilo stališče Italije na pram Albaniji in Črni gori. Ta položaj odvzema kraljevini Srbov. Hrvatov in Slovencev možnost kompenzacij v slučaju, da bi odstopila od gotovega dela svojih zahtev. D'Annunzio namerava predlagati italijanski vladi minimalni program Reke, ki odklanja kontrolo zveze narodov nad tem mestom.

+ Hrvaški centuristi socialisti se samostojno udeležijo volitev v konstituentno. Tako so sklenili te dni na svojem zborovanju v Zagrebu. Pravijo, da s komunisti zato nečejo ničesar skupnega, ker se mora v proletarijatu v njegovi borbi dati nekaj opriljmljivega in vidnega, t. j. proletarijat mora imeti konkretnih koristi, dočim komunisti s svojo pogubno politiko (z negativnim delom) utrjujejo zgolj reakcijo.

+ Izjava češkoslovaških socialnodemokratskih poslancev. Skupna seja klubov poslancev in senatorjev češkoslovaške soc. demokratske delavske stranke v narodni skupščini je obravnavala sočasni politični položaj in je podala nastopno izjavo: Tudi v nadalje smatramo češkoslovaško republiko za podlago, na kateri moremo delovati za uresničenie ciljev socialnodemokratskega delavstva. Vseled tega se bomo, kakor doslej, udeleževali pozitivnega parlamentarnega dela. Po sklepu vodstva stranke ne stopita naša dva kluba v nobeno koalicio. Proti uradniški vladi si ohranimo proste roke in bomo presojali vlado po tem, kako bo nastopala nampram zahtevam delavnega ljudstva. V zunanji politiki države bomo zastopali tudi nadalje politiko miru in prijateljstva z vsemi sosedi in se bomo zadržali v rusko-poljskem sporu popolnoma nevtralnno. Zahtevamo pa z Rusijo trdne diplomatske stike. Kluba pozdravljata predlog, da se priredi skupen kongres vsega proletarijata.

+ Češkoslovaški revolucionarni legijonarji so pred nekaj dnevi imeli v Pragi veliko zborovanje. Na tem zborovanju so se legijonarji, ki jih je v vsej češkoslovaški republiki približno 150.000, izjavili zoper boljševike in so zahtevali skorajšnjo socializacijo produktivnih sredstev. Glavne njihove zahteve so: 1. Socializacija rudnikov, toplotne in industrijskih podjetij; država prevzame v svoje roke. 2. Razstitev velepossestev brez vsakršne odškodnine. 3. Zaplenba vseh vojnih dohodkov. 4. Preki sod za veržnike in vse one, ki skrivajo živila v špekulativne namene. 5. Odprava stanovanjske bede potom pravičnega nakazila stanovanj. 6. Uvedba dolžnosti dela. 7. Demokratizacija javne uprave. 8. Ustanovitev narodne milice in odprava militarizma. 9. Ločitev cerkve od države. 10. Ureditve političnih in gospodarskih razmer z Rusijo.

+ Klub komunistov. »Ruže Pravos« prinaša vest, da je 17 komunističnih socializmov osnovalo klub pod imenom »Socialistični klub levic«.

+ Ukinitje vojnega stanja v Italiji. Uraden razglas naznanja ukinitje vojnega stanja in z njim v zvezi stoečih omejitev konec oktobra.

+ Turati je napisal v »Avanti« odgovor vodstvu socialistične stranke, ki je zahtevalo sklicanje narodnega kongresa. Turati pravi, da bi na tem kongresu ne razpravljali o osebnih vraščanjih, temveč da bi govorili o programu, ki ga je podal sam 21. junija v zbornici. Takrat je Turati

trdil, da socialistična stranka še ni dovolj močna, da bi mogla sprejeti državno vlado v svoje roke, toda sodelovanje stranke z vlado bi bilo zelo koristno.

+ Plebiscit v Gorenji Slezi. Francoski general Lorend se bo vrnil v Gorenjo Slezi. Govori se, da se bo ljudsko glasovanje kmalu vršilo.

+ Zinovjev in Buharin prideta, kakor poročajo berlinski listi, v Halle na kongres neodvisnih socialistov. Nemška vada se je baje odločila, da jima ne bo delala nobenih težkoč glede avtorizacije njenega prihoda na nemško ozemlje.

Telegrami.

KRIZA V ITALIJANSKI SOCIALISTIČNI STRANKI.

LDU Reggio d' Emilia, 11. okt. Mnogo poslancev in drugih znamenitih članov socialistične stranke se je sestalo k razgovoru o programu in zadržanih stranke. Zlasti glede meškovskih poročev. Zborovanje se je vršilo z izključno tajnostjo. »Messaggero« meni, da bo to zborovanje odločilno za ostalo komunistov v stranki.

ŠVICA PRIZNA MADŽARSKO.

LDU Bern, 10. okt. Zvezna vlada je sklenila Madžarsko oficijelno priznati in stoniti s to državo v diplomatske stike.

ANARHIA NA IRSKEM.

London, 11. Zadnja noč so sinfinovci napadli dva vojaška avtomobila v bližini mesta Bandon v grofiji Cork. Častnik je mrtev, trije vojaši so ranjeni. Enega izmed avtomobilov so popolnoma razstrelili.

STAVKE.

Draždane, 11. Delavci mestne elektrarne stavkajo.

Linsko, 11. Davi so pričeli stavkati mestni delavci.

LDU Chemnitz, 10. okt. Mestno delavstvo je stonilo v stavko, ki je mezdnege značaja. Mestna elektrarna in mlarna vsled tega ne obratujeta. Mesto je bilo noči brez razsvetljave.

RUSKO POLJSKI SPORAZUM.

Varšava, 8. Kakor poročajo listi, so glavni pogoji, glede katerih sta se sporazumela oba predsednika odposlanstev v Rigi, nastopni: 1. priznanje neodvisnosti Ukrajine in Belorusije na ozemljih, ki ostanejo na ruski strani, 2. Nobena država se ne vmešava v notranje-politična vraščanja druge, 3. Rusija se zaveže plačati odškodnino za vso škodo, povzročeno poljskim državljanom po vojni, 4. Rusija se zaveže obeloviti vse arhive in vse zgodovinsko dragocene predmete, katere je ruska vlada zaplenila Poljski izza razdelitve, 5. Rusija se zaveže nadomestiti stroje in mobilje, odvzete Poljski med svetovno vojno, 6. Rusija bo Poljski oddala del zlatega ruskega zaklada. Joffe zahteva, da se mirovna konferenca premesti v drugo mesto zapadne Evrope; imenuje se Praga in Dunaj. Vojna komisija, kateri predsedujeta poljski general Kulinski in ruski general Kirov, bo izdelala podrobnosti za pogodbo premirja.

POLJAKI ZAHREBNO NAPADLI LITVANCE.

Vilna, 10. okt. Dne 7. t. m. so podpisali Poljaki v navzočnosti mednarodne razsodilne komisije pogodbo o premirju z Litvanci. Že isti večer na so litvanske postojanke napadli kakovano napadli, odrli demarkacijsko črto in so z nenavadno ojačenimi četami nadaljevali pohod proti

ti Vilni. Takoj so se razvili srđiti boji. Poljski premoči se je posrečilo prodreti do krajev, oddaljenih 15 km od Vilne. Litvanska vlada je preložila ministrstva in urade v Kovno. Medzavezniška komisija je iznova poskusila ustaviti prodiranje poljskih čet.

RUSKO - POLJSKA VOJNA.

LDU, Moskva, 10. (Brezlično.) Frontno poročilo z dne 10. t. m.: Pri Molodečnu in Slucku poizvedovalni boji. Pri Sarniju boji krajevnega pomena z menjajočim se uspehom. Pri Novogrodu Volinskem se ugodno razvija naše napredovanje proti reki Slucku. Pri Proskuruvo topniški ogenj. Zasedli smo kraj Kamsojo. Na južni fronti smo dosegli črto 25 vrst vzhodno od starega Konstantinova. Pri Berdjansku se ugodno nadaljuje naš napad.

POSTOPANJE Z VOJNIMI VJETNIKI V RUSIJI IN V FRANCIJI.

LDU, London, 11. (Reuter.) V odgovoru na Čičerinovo noto trdi lord Curzon, da je držal besedo in izpolnil vse obveznosti glede svoje politike proti Poljski in Wranglu ter glede repatriacije ruskih vojnih ujetnikov. Curzon protestira proti mučenju angleških vojnih ujetnikov in proti sovjetski propagandi v orijentu in izjavlja, da mora biti teh razmer konec, če hočejo Rusi, da bodo imela pogajanja glede vzpostavitve trgovinskih odnosov kaj uspeha. Če bi se pojavile boljševiške vojne ladje v Črnem ali v Vzhodnem morju, bi se morale le po tozadevnih določilih napasti.

LDU, Moskva, 11. (Brezlično.) Ruski vojni ujetniki, ki so se vrnili iz Francije domov, trdijo, da so na Francoskem grad ravnali z njimi in izpovedujejo, da so jih hoteli protirevolucionarni voditelji nasilno uvrstiti v vojsko.

POVODENI V FRANCIJI.

LDU, Pariz, 11. (Wolf.) Dež, ki pada že dva dni, je v Južni Franciji povzročil veliko povodenj, ki je na poljih naredila veliko škodo.

Dnevne vesti.

Komunistična taktika.

Pišeo nam: V sedanjem volilnem boju se ljubljanski komunisti poslužujejo nečedne taktike, da hodijo na soc. dem. shode motit. Na vsak shod pride kak fantič, ki ima napisan govor in — dela zvezo. Socialni demokracije poskušamo komunistovske prireditve pri miru. Še nobenemu na misel ne pride, da bi hodil med komuniste. Predzdrnost komunistovskih agentov na bo treha napraviti konec. V zmislu veljavnih določil nima komunist na soc. dem. shodih ničesar iskat in obratno. Zato bi bilo priporočati, da naj se sklicatelji naših soc. dem. shodov po tem ravnajo in gospodu komunistovsko podučijo, da naj vredo kamor spadajo, ker ni soc. demokratičnih shodih le škoda časa za komunistovsko otročarilo. Nesramnost je in neverjetna predrznost ohenem, če prihajajo nezreli študenti na volilne shode prebirat konfuzne naloge svojih ubrih voditeljev. — Tako naš dopisnik. Mi nimamo nič drugega dostaviti kot to, da se strinjamo z njegovim mnenjem, ker vsaka stranka naj sklicuje svoje shode in naj dela na teh shodih, kar ji je drago in milo. Da bi na naši ljudje iz vtičnosti bili prisiljeni poslušati nezrele dečake — je seve prehuda zahteva tudi za najbolj tolerantnega sodruza.

Hitra vožnja z avtomobili in »Rdeči Prapor«.

Pišeo nam: Na zadnji seli občinskega sveta ljubljanskega je storil s. Kocmur čisto prav, ko je zahteval da naj se pretrano drvenje avtomobilov

bilistov na ljubljanskih ulicah prepove. Ta zahteva je utemeljena tako z gospodarskega kakor s socialnega stališča. Ljubljanske ulice niso tlakovane, starejša pa so vrhutega krivenčaste in vodijo mimo hiš iz starejših dobe. Kako učinkuje tak drveč avto na stara poslonja, ve le tisti, ki stanuje v stari hiši ob prometni cesti. Poslonje se stresa kakor ob potresu, tramovje zaškrblje, in če se to zgodi ponoči, imaš še to prijetnost, da se ti zbudi cela družina. Gorle materi z majhnim bolnim otrokom ki je morda komaj zasnal! Naislabša obleka stanje danes 2000 K, na pridrvi avto in ti jo oškropi od pete do glave! Le njeleite ob deževnem vremenu v Wolfovi ulici, kako bežijo pasanti v veže in vse moreče kote, če le zaslišajo avtomobilsko humo. To vam je pretravanje, da bi se človek smejel, če bi ne bilo neželostno. Pa se ti tak lastnik avta še roga, če te je pošteno oškropil in zamazal. Ljubljana ima malo otroških igrišč. Delavska deca in otroci uradnikov se po večini prenušeni usodi ceste. Povsod jih vidite doniglavčke, kako grade hišice in izjevo iz cestnega blata. Oče je v tovarni ali pisarni, mati na doma v kuhinji če ne delata oba. Od daleč se zasliši bučanje, ki prihaja vedno bližje — — — fresk! — — — bajta se zaziblje — — — otroški krik — — — in zonet le neprejšni mir. Prestrašena steče mati na ulico. Penček, Tonček, kje pa sta? Ali se to ne povnavlja dan za dnem, zlasti v ožjih ulicah, kakor so Peterska Gosposka. Križevniška itd? Katera mati more reči, da je brez skrbi, kadar so njeni otroci na cesti? Pa je še mnogo drugih vzrokov, ki dajo s. Kocmuru popolnoma prav, da je sprožil zadevo z avtomobili, in mislim da ne more biti poštenega človeka, ki bi mu ne pritril. Pa motil bi se kdor bi živel v tej veri. »Rdeči Prapor« se namreč norčuje iz predloga s. Kocmura češ, da sovraži avtomobile, ker so večinoma italijanski. Bil sem takrat na galeriji in sem s. Kocmura prav dobro razumel in mu tudi pritril. Gospod Vencaiz, ki je naibžje spisal tisto dolgo klobaso v »R. P.«, je pa leno molčal. To ni leno od človeka, ki pravi, da zastopa koristi revnih, na molči, kadar bi moral govoriti Da, še več: erdo je, če se potem smeš tiste, ki kaj delajo. Gospod Vencaiz, če hočete izvedeti resnico, kar vidite v tiste ozke dolge ulice, na vraščate starše, kako oni sodijo o interrelaciji s. Kocmura. Prepričan sem, da bi Vas pošteno naglasi če bi vedeli, da ste Vi tisti, ki ne zna drugega kakor zabavljati in kričati »avai malora«. — Eden, ki mu je bil že otrok novozen.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Zaupniki ljubljanske krajevne politične organizacije se vabijo na sestanek, ki bo danes, v torek ob 8. uri zvečer v mali dvorani Mestnega doma. Prosi se za zanesljivost in točno udeležbo.

Občni zbor krajevne politične organizacije ljubljanske bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Pri vstopu je pokazati vabilo in strankino izkaznico. Kdor bi ne imel izkaznice, dobi na zboru novo. Pred otvoritvijo zbora se sprejemajo tudi novi člani in članice. Zaupniki in zaupnice se prosijo, da prinesejo na zbor vse, ki se želijo organizirajo. Na zboru poročajo med drugim tudi sodr. Ebin Kristan. Prosi se za točnost, da ne bo nepotrebne zamire.

LISTEK.

Skrivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux. (Dalle.)

— Zato, ker sem ravno ob poldesetih dobil dokaze, da skrbi edna, Stangersonova, da bi odpravila vse ovire in pripravi morilcu pot v njegovo sobo: privrnila pot ravno tako v skrbah, kakor je bil v skrbih g. Robert Darzac, ko je prišel k meni, da bi prepričal morilcu vstop.

— Qi, oi! sem vsikliknil, je to mo- goče? ...

In tišije: — Ali mi niste pravili, da obuzuje edna, Stangersonova ga, Roberta Darzaca?

— Pravil sem vam to, ker je resnice!

— Se vam ne zdi to nekaj posebnega? ...

— Pri tel aferi je vse posebno, dragi prijatelji: verjemite mi, da to,

kar že poznate, še vse skupaj ni nič proti »posebnemu«, ki vas še čaka! ...

— Na vsak način mora biti edč. Stangersonova v zvezi s svojim morilcem čenrav samo v bismeni?

— To si lahko mislite! prijatelji, le mislite si... Ne bo nobene škode! Pravil sem vam o pismu na gospodičini mizi. Nustil ga je tam morilec ono noč, izemilo je... v žep edčne, Stangersonove... Kdo bi mogel trditi, da ne zahteva morilec v tem pismu od edčne, Stangersonove, da mu v kratkem dovoli sestanek: ko je pa vedel za gotovo, da g. Darzac od- pohtuje, je naznanil gospodičini, da pride to noč k nji. Tako bo, kaj ne?

— Pritajeno se mi je smejal. Bili so trenutki ko sem se izpraševal, če se mi prijatelji ne norčuje za menoj.

Gostilniška vrata so se odprla. Rouletabille je odskočil s stola, kot bi ga pičil gad. Zasedel je:

— G. Arthur Rance!

In g. Arthur Rance je stal pred nama. Pozdravil je počasi, ravnodušno.

Kaj je storila edč. Stangersonova.

— Me poznate, gospod? ga vpraša Rouletabille.

— Seveda, odvne Arthur Rance, spoznal sem v vas dečaka iz bufeta. (Rouletabille obraz je obšla temna rdečica, leza mu je vzklopila zaradi »dečaka«). In prišel sem, da vam stisnem roko. Vi ste pač vesel dečko.

Američan je prožil roko: Rouletabille obraz se razjasni, bušnil je v smeh, ter krepko potresel proženo roko, nato je predstavil mene, predstavil ga, Arthuria Williama Rance, ter prevabil tega k našemu zahtku.

— Ne hvala. Zaitrkujem z g. Stangersonom.

Arthur Rance govori naš jezik gladko, brez tujege naglasa.

— Mislim sem, gospod, da ne bom več imel prijetne prilike videti vas: ali niste nameravali odpotovati drugi ali tretji dan po sprejemu v Elvse- tu?

Navidezno zelo ravnodušno glede tega slučajnega pogovora, sva ven-

dar oba z Rouletabilom skrbno pazila na vsako učeniakovo besedo.

Njegova rožno-violičasta polt, njegove zabrekle oči, nervozno drgetanje vse je naznanjalo vse pričajo, da je pikanec. Kako je mogel biti takšen človek Stangersonov prijatelj? Kako more biti tako intimen s svojim profesorjem?

Nekaj dni pozneje mi je pravil Friderik Larsan — vznemirjen je bil vsled tučeve navzočnosti na gradu ter je poskrbel za vse podrobnosti njegovega življenja — da je začel g. Rance biti pred petnašimi leti, to je takrat, ko je zapustil g. Stangerson s svojo hčerko Filadelfio. Takrat, ko sta živela Stangersonova v Ameriki, sta spoznala ter pozostno občevala z Arthurjem Rancem, ki je bil takrat najbolj poznani frenolog novega sveta. Z novimi in duhoviti pojizkusi je drzno razširil Gallovo in Lavaterjevo znanost. Slednjič je treba še vedeti, predvsem v notasnilo, zakaj je bil na Gladu tako prisrčno sprejet, da je pred leti rešil edčno, Stangersonovo, s tem da je ustavil

s smrtno nevarnostjo pobesnele kornice pred njenim vozom. Verjetno je, da je, kot posledica tega čina, vezalo nekako prijateljstvo Arthuria Rance in hčerko francoskega profesorja: seveda ne dokazuje vse to niti najrahlejšega ljubezenskega razmerja.

Kje je črnal Friderik Larsan to podatke? Povedal mi tega ni, a videti je bil prepričan o tem kar je trdil.

Ko bi že takrat poznala vse te podrobnosti, ko je prišel za nama v London, bi naju naibžje ne zanimal njegov prihod na grad tako sitno. Bilo mu je okrog petinštirideset let. Prav neprijetno je odgovoril na Rouletabilovo vprašanje:

— Ko sem čul o atentatu, sem odložil svoj povratek v Ameriko. Preden odpotujem, sem še hotel imeti zagotovilo, da ni edčna. Stangersonova smrtno ranjena. Odpotoval ne bom prej, dokler ne ozdravi popolnoma.

(Dalle prih.)

Sv. Petra cesta 21-23.

ČEVLJI

tovarne

Peter Kozina

Tržič

prodajajo se po znatno znižanih cenah.
Zaloga Ljubljana, Breg
 na debelo in drobno.
 Izdelki zajamčeno iz samega najboljšega usnja.

Petrolejske hante dve z zabojem plačamo po 58 K, posamezne po 22 K vsaka železniška postaja SEVER & KOMP., Ljubljana.

F. & A. Uher, Ljubljana

špedicijsko in komisijsko podjetje
 Selenburgova ulica št. 4.

Veletrogovina

s premogom, drvmi, šoto in raznim kurlinim materialom.
 Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor.
 Na drobno: Selenburg. ul. 12.
Zmerne cene!

Petrolejske vrče in zaboje

kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po K 38--

peramezne vrče po K 22--

franko postaja odposilatelja.

Hrovat & Komp.

Ljubljana. Poleg realke.

JOS. RUJINA,

Ljubljana Aleksandrova c. 3.

Modni atelier za gospode in dame. Lastna zaloga pristno angleškega blaga.

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja Siska št. 22

priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči.

Točna postrežba in zmerne cene.

Po zelo znižani ceni nova

Dvokolesa,

plašči, zračnice, šivalni stroji in vsakovrstni deli, karbitne svetilke, gorilci itd. Sprejmejo se v popravilo dvokolesa in razni stroji.

F. BATJEL, LJUBLJANA, Stari trg št. 28.

Šivalni stroji dospeli

Istotam se dobe posamezni deli za stroje, olje in igle ter vse potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje.

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 7.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrdke:

Prva haloška trgovina z vinom

Ante Korenjak in drug pri Sveti

Barbari v Halozah.

DR. BLEIWEIS

se je povrnil in ordinira za
 notranje, vratne in nosne bolezni
 Kongresni trg 15 od 3. do 5. pop.

Odvetnik in kaz. zagovornik

Dr. Dinko Puc

naznanja, da je otvoril svojo pisarno
 v Ljubljani, Bethovnova ulica št. 15.

Telefon št. 533.

MONSIEUR! MADAME!

Pour votre toilette prenez de:

GOSPODI! GOSPAI!

Za Vašo toletto jemljite

Eau de cologne -Driay- kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g v litrah in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SHS Prodaja na debelo v SHS

Ljubljana **R. Driay,** Pred Skofijo 21 Ljubljana

Vrtnar!

Pridnega, poštenega in treznega vrtnarja, veščega gojenja zelenjave in sadjereje takoj sprejmemo. Plača po dogovoru. Služba stalna in trajna.

Državno zdravilišče Topolštica pri Šoštanju, Slovenija.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Poziv k subskribciji delnic.

Upravni svet oddaja v javno subskripcijo vso osnovno glavnico, ki znaša

20,000.000 K in je razdeljena na 50.000 na prinosca se glasečih delnic po 400 K (§§ 5. in 6. pravil).

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati s 5% obrestmi od 1. januarja t. l. dalje. Vrhutega je vplačati za stroške, zlasti izdajo delnic, po 60 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1920.

Prijave sprejema Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice so deležne čistega dobička od 1. januarja 1920 ter so opremljene s kuponi za leto 1920.

Vsakemu subskribentu bo izdal zavod potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic odloča upravni svet svobodno, vendar postane dodelitev pravomočna šele z odobrenjem ministrstva za trgovino in industrijo oddelka v Ljubljani.

Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic, oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

Vse delnice ostanejo pod zaporo do občnega zbora, ki bo odobril bilanco za šesto poslovno leto.

V smislu § 16. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Za upravni svet:

Ivan Knez,
predsednik.

Peter Kozina,
podpredsednik.